

„[El] nu ar trebui să perceapă sunetele cu urechile, nici să simtă atingerea cu pielea. Nu ar trebui să perceapă formele cu ochii, gustul cu limba, și nici să adulmece mirosurile purtate de vânt. Ar trebui să respingă curajos cele cinci elemente care agită simțurile.”

Mahabharata

„Puterea se află în momentul de trecere de la o stare veche la una nouă.”

Emerson

Imaginează-ți camera în care urmează să fii ținut captiv. Știi că există așa ceva, toată lumea poartă cu sine această încăpere: un subsol din copilărie, cu rafturi pe care stau îngrămădite jucării uitate și pagini îngălbenite; o sală de clasă de pe vremea când erai la școală, cu pereții acoperiți de table negre, nescrise; un apartament luminos cu vedere panoramică asupra orașului, din care poți privi cum carosabilul umezit de ploaie strălucește noaptea; camera de pe colț dintr-un vechi hotel, cu oberlihtul pe jumătate deschis. Orice încăpere poate deveni o închisoare. Nu-i nevoie decât de o cheie și de cineva care s-o întorcă. Poate că o întorci chiar tu.

Tatăl meu își petrecea zilele în celula pe care și-o alesese singur – un birou strașnic dintr-o clădire de la periferia Roanoke-ului. Mama era mereu cu nervii întinși la maximum și îi era greu să stea prea mult în casă. Lipsa vreunui flecușteț din gospodărie îi provoca o serie de ieșiri care puteau să dureze toată ziua. Când eram mic, nu eram bun la carte și mai eram și teribil de timid, o combinație care mă făcea să fug la adăpost mâncând pământul, acuzând boli mai mult imaginare decât cronice. Deseori stăteam acasă și citeam în pat, având alături supă care se răcea pe o tavă de lemn lângă un pahar înalt de Coca-Cola cu puțin brandy, leacul universal al maică-mii.

Închideam ușa camerei și îmi imaginam că sunt ținut acolo nu de vreo boală adevărată sau închipuită, ci de o altă persoană. De Bart, bătașul blond de la școală, cu mâinile lui imense și ochii gri, morți. Sau de tatăl meu, veșnic frustrat de lenea pe care o vedea la mine și la frațele meu, Darby. În spatele ușii putea să fie el, întorcând cheia și ținându-mă înăuntru până când învățam să apreciez toate binecuvântările

de care aveam parte. Nu temnicerul era important. Prizonierul era cel care mă interesa.

Citisem povești despre coloniști capturați de triburi indiene, despre soldați întemnițați în Andersonville, despre criminali izolați pe Insula Alcatraz. Proporțiile reduse ale vieților lor mă vrăjeau precum o făcuseră soldățeii de plumb când eram mai mic sau astronautii când mai crescusem. Mă fascina cum o lume întregă putea fi restrânsă într-un spațiu infim, cum bătălia de la Culloden Moor putea fi retrăită pe covorul din sufragerie, cum trei oameni puteau trăi și lucra într-o capsulă mai mică decât camera mea. Prin aceste limitări am învățat virtutea înfrânării, eternul pretext al băieților timizi de a nu se arunca în lume cu capul înainte.

Când lumina pălea și făcea loc după-amiezii lente, cenușii, de iarnă, eu nu aprindeam becurile ci așteptam pe întuneric să văd cine ajunge acasă mai întâi. Tata, care se întorcea de la birou? Mama, care venea de la treburile ei? Frate-miu, după ce a terminat antrenamentul de fotbal? Fiecare intra în casă cu alt zgomot de pași. Ghetele tatei bocăneau în timp ce trecea din cameră în cameră și aprindea lumina. Încălțările fratelui meu rămăneau doar în bucătărie, unde el se proțăpea în fața frigiderului deschis și îi analiza conținutul. Tocurile mamei țacăneau ca un metronom. Într-un final, unul dintre ei urca scările până în camera mea, răsucea clanța și constata că ușa era încuiată.

Dinăuntru, eu mă holbam, paralizat, la clanța de alamă care se mișca. Oare temnicerul meu se întorcea cu mâncare și apă, cu o mostrare, cu daruri, cu o prelungire a pedepsei? Care dintre ele avea să fie? Apoi rupeam vraja și mergeam încet către ușă, întindeam mâna ca să ridic zăvorul care urma să-i lase pe ei înăuntru și pe mine afară. Pe măsură ce ușa se deschidea, zidurile închisorii dispăreau la fel de repede pe cât fuseseră create și eu eram eliberat. Dar, în altă zi, în spatele altei uși, un nou temnicer aștepta la orizontul auriu, pentru că frica atrage la fel de puternic precum dorința. Prin încarcerarea mea imaginară pregăteam scena pentru o altă întemnițare, mai stranie.

)

ZIUA 1. Am luat cina cu un grup de directori de la o firmă de programare la *Le Nez Fin*, un restaurant nou, elegant, deschis în zona Grand-Place, nu departe de biroul meu din Bruxelles. *Filet de boeuf* cu trufe negre, *stoemp* în grăsime de găscă, *potée bruxelloise* și nenumărate sticle de vin erau îngrămădite pe colțul mesei la care stătea grupul nostru. Am identificat *Pommard*-ul, *Vosne-Romanée*-ul și *Chambolle-Musigny*-ul chiar și când *Monsieur Tas*, directorul de marketing străin, a schimbat paharele. Au fost impresionați că un american poate fi atât de atent la nuanțe. Anii petrecuți în Washington, Londra și Bruxelles mă cizelaseră.

Mare parte din cariera mea s-a desfășurat la petreceri, cine, recepții. Domeniul meu nu este unul teoretic. Nu am stat izolat în vreun turn de fildeș. Umblam prin lumea-ntreagă, așa plină de imperfecțiuni cum e ea. La masa noastră se împleteau cu migală interesele europene și americane. Conversația gravita din când în când în jurul diverselor tehnologii care ar fi putut fi transferate dacă se îndeplineau condițiile și stimulentele corespunzătoare pentru un schimb. Nu am gândit niciodată în termenii grosolani ai contractelor și înțelegerilor. Eu nu eram decât o verigă. Aduceam laolaltă oamenii potriviți, ca un amfitrion priceput. Întâlnirile nesfârșite de la Haga sau Geneva le îndurau alții din companie. Cea mai mare parte a timpului meu mi-o petreceam în restaurante și hoteluri, medii în care am înflorit cu adevărat, ca o floare nocturnă.

Am intrat în restaurant și, multe ore mai târziu, toți șase am plecat de-acolo ghiftuiți ca niște albine în august. Eu singur trebuie să fi

băut cel puțin o sticlă de vin, plus brandy la cafea. Nu eram beat, dar palpitam, cu simțurile ascuțite, așa cum mi se întâmpla adesea când mergeam pe străzile Bruxelles-ului în orele cu lumină albastră de dinaintea răsăritului. Simțeam mirosul pietrelor de caldarâm umede, izul acru de canal, fumul de țigară stătut din cafenelele goale. Oricine m-ar fi văzut în dimineața aceea în timp ce mă îndreptam spre apartamentul meu de pe Avenue Louise – și bănuiesc că eram într-adevăr ținut sub observație – putea să-mi remarce rânjetul obosit de satisfacție, haina albastră legată strâns la brâu și gulerul ridicat împotriva aerului rece al unei toamne timpurii.

Nu-mi aduc aminte când am auzit roțile scrâșnind în spatele meu. M-am gândit, pentru o clipă, că unul dintre tovarășii mei de la masă revenise ca să mă ducă până la apartament cu mașina. În timp ce mă întorceam, cineva s-a repezit în spatele meu și mi-a tras o față de pernă peste cap. S-a întâmplat atât de repede, încât nici nu m-am gândit să mă opun mâinilor care mă împingeau în față. Zgomotul unor pași pe pavaj. Declicul unei chei răsucite în broască. În câteva secunde eram în portbagaj, unde m-am pocnit cu capul de un cauciuc de rezervă când mașina a accelerat. Gâfâind, mi-am scos cagula. În întuneric, mintea mea o lua razna și încercam să stăvilesc panica tot mai puternică.

Mașina gonea prin noapte. Piatra cubică s-a transformat în asfalt și am bănuț că intraserăm pe centura care înconjura centrul. Am încercat să număr virajele și opririle, dar erau prea multe. Aerul din portbagaj se încălzise și devenise stătut. Mi-am adus aminte că existau mașini cu deschizători de urgență în portbagaj. Am căutat împrejur dar nu am găsit niciuna. Și, oricum, cu ce m-ar fi ajutat? Roțile huruiau sub mine pe șosea.

După vreo oră, mașina s-a oprit brusc. Am auzit cum se deschid ușile. Am auzit un clinchet de chei și portbagajul s-a deschis, iar mâinile s-au repezit să-mi pună fața de pernă înapoi pe cap. M-au scos din mașină și m-au ridicat în picioare.

– Poftim, luați-mi portofelul.

Am cotrobăit în buzunarul hainei.

Un pumn zdravăn în stomac a fost singurul lor răspuns. M-am chircit în jurul lui, iar durerea a oprit orice iluzie că totul ar fi fost doar o glumă. M-au ridicat ca pe un sac de nisip și m-au cărat câțiva pași. Era nevoie de patru oameni ca să mute o povară atât de incomodă și îi auzeam cum se chinuie. După câțiva pași, m-au trântit fără să se formalizeze pe podeaua tare de fier. Ușile unui lift de marfă s-au închis, apoi liftul s-a zguduit puțin. După un minut, liftul s-a oprit. Ușa s-a deschis și am fost proiectat în față cu un picior în șale. M-am împiedicat și am căzut pe podeaua de beton. Ușile s-au închis din nou. Lipit de cimentul rece, am ascultat în jur, simțind că sunt singur din nou. M-am zbatut să-mi scot fața de pernă de pe cap și m-am întors. Am fugit către perete. Spațiul dintre ușile liftului era aproape inexistent. Am încercat să le desfac, apoi le-am lovit cu palma. În josul puțului s-a auzit un vag ecou metalic.

– Opriți-vă!, am strigat, după care mi-am dat seama că probabil era mai bine dacă rămâneam singur.

Am mers în partea din spate a camerei. Mă găseam într-un apartament curat, gol. Zidurile erau de un alb care-ți lua ochii, iar camera părea terminată doar pe jumătate, avea tocurele ușilor nevopsite și țevi scurte care ieșeau din tavanul înalt. Geamurile de sticlă ale primei camere, o sufragerie mare, erau vopsite și ele în alb, obturând lumina slabă a dimineții. Am atins geamul cu unghia, însă nu am reușit să răzuiesc vopseaua. Am intrat în camera alăturată. Am văzut o saltea pe jos – era nouă și mirosea a folie de plastic. Lângă saltea era o cutie cu sticle de un litru cu apă minerală.

Nimic nu dădea de înțeles că apartamentul era pregătit special pentru mine. Nimeni nu mă strigase pe nume. Am bănuț că mă confundaseră. Fusesem în locul greșit când se crăpa de ziuă și li se păruse că sunt bogat. Citisem articole despre *pesca milagrosa* în Columbia. *Pescuit miraculos*. Amplasau baraje rutiere, opreau toate

mașinile, dibuind călătorii bogați ca pe niște pești grași dintr-un acvariu. Era miraculos pentru pescar, dar nu și pentru pește. Însă eu eram în Bruxelles, inima politicoasă a Europei. Oricum, ce urmau să creadă când aflau că nu prinseseră decât un economist american mediocru, fără prea mulți bani și încă și mai puțină putere?

Cele două ferestre din dormitor erau, la rândul lor, vopsite în alb. Am reușit să smulg un fir de păr dintr-o pensulă care rămăsese prins în stratul dens de vopsea, înlăturând, astfel, o fâșie puțin mai groasă decât firul de păr. Am scos o monedă de un euro și am apăsat-o pe fanta creată ca s-o măresc puțin. Privind chiorâș prin ea, am văzut că această a doua cameră era îndreptată cu fața către cealaltă parte a clădirii, care avea forma literei E fără linia din mijloc. Jos de tot puteam observa un peisaj neclar, încetoșat și coșurile din cărămizi ale fabricilor. Am bănuțit că eram în împrejurimile Anvers-ului, dar nu puteam fi sigur.

Am mers înapoi prin sufragerie înspre a treia cameră din apartament. Am răzuit o albă mică porțiune de vopsea și am văzut numai ferestrele albe ale dormitorului în care tocmai fusesem. Această cameră era goală, cu excepția a două scaune pliante negre așezate față-n față. Lângă ea se afla o mică baie dotată cu duș, chiuvetă și closet. Gresia, faianța și instalația sanitară păreau să fi fost finalizate abia cu câteva ore înainte să ajung. Toate camerele miroseau puternic a ipsos și vopsea.

M-am plimbat prin cele trei camere și am încercat să-mi aduc aminte de pregătirea de demult. Trecuseră peste treizeci de ani de atunci, iar timpul și indolența estompaseră ceea ce știussem cândva. *Atunci când ești capturat, trebuie să rămâi calm. Ca să-ți garantezi siguranța și eventuala eliberare, trebuie să încerci să dialoghezi cu cei care te-au răpit.* Mai era ceva despre modul în care negocierile ar trebui să funcționeze din ambele sensuri, dinspre ambasadă și dinspre ostatic, dar uitasem tot ce era folositor.

Ostatic. Ce cuvânt străin îmi părea la momentul respectiv! Mi-am amintit vag, din perioada de pregătire, că fundamental în a evita frica – sentiment care îl face vulnerabil până și pe cel mai puternic om – este să dai la o parte orice gânduri despre un eventual pericol. E important să rămâi concentrat pe clipă, pe ce ai, nu pe ceea ce îți fusese luat.

Mă aflam într-un apartament curat, îndeajuns de mare pentru o familie. Aveam apă, aer, lumină. Aveam un loc comod în care să dorm. Aveam chiar și o baie. Până una-alta, trebuia să fie de ajuns. M-am așezat pe saltea și am închis ochii, lăsându-mă pradă somnului în câteva clipe. Era cinci dimineața. În oricare altă zi aș fi fost în apartamentul meu, în confort, în siguranță.

ZIUA 2. M-am trezit în mijlocul dimineții, fiind convins că eram acasă, la ferma din Virginia. Când am deschis ochii am văzut un fir negru la capătul căruia era un bec mic, de dimensiunile unei cepe de arpagic. Se legăna chiar deasupra feței mele, strălucind cu o lumină roșatică. Am dat să apuc firul, dar acesta s-a retras cu viteză, precum un șarpe electric, într-una dintre țevile din tavan. M-am urcat pe cutia cu sticle de apă și am băgat mâna în țeavă, însă nu am găsit nimic. Am mers la baie și mi-am dat cu apă pe față, apoi mi-am trecut mâinile prin păr. M-am întrebat dacă de cealaltă parte a oglinzii se uita cineva la mine. Cu degetul mare, am făcut repede două semilune în rigipsul de lângă chiuvetă ca să marchez timpul petrecut în captivitate.

În acest timp, mă holbam în oglindă. Albul ochilor era tulbure de la noaptea precedentă, iar țesutul de dedesubt era cenușiu precum o stridie. Rețeaua de riduri fine se întindea în jurul ochilor mei precum crăpăturile pe o vază veche. Însă, în cunoscuta constelație de linii, alunițe și urme decolorate nu am văzut nimic nou, niciun semn că nu mai eram aceeași persoană din urmă cu o zi, deși nu mai eram liber.